



ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ОБЛЕКЛО „ЕЛИСАВЕТА БАГРЯНА“

ОБЛАСТ ВРАЦА, ГРАД БЯЛА СЛАТИНА, 3200, УЛ. „МАРИЦА“ № 18,

тел. 0915/82004, e-mail: pg_elbag@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

Директор Маргарита Георгиева

За директор - Талика
сост. зам. № 641/07.09.21



изп. директор к-т ПГО „Ел. Багряна“

ПРОГРАМА

за кариерно ориентиране

**в Професионална гимназия по облекло
„Елисавета Багряна“**

гр. Бяла Слатина

за учебната 2021/2022 година

I. Въведение

Кариерното ориентиране в училищното образование се реализира в съответствие със Закона за предучилищното и училищното образование, Наредба № 13 от 21 септември 2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, Наредбата за приобщаващото образование и включва взаимно допълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда.

Кариерното ориентиране на учениците от Професионална гимназия по облекло „Елисавета Багряна“ е част от цялостната му стратегия за развитие и има за цел да се подпомогнат учениците в техния индивидуален образователен и професионален избор и да се насърчи подготовката им за професионална реализация в съответствие с техните интереси и способности, възможностите на образователната система и потребностите на пазара на труда.

II. Цели на Програмата:

1. Подготовка на подрастващите за трудова и професионална кариера и изграждане на нагласи и умения за откриване и развиване на способности, придобиване на нови знания и целенасочена подготовка за постигане на житейски цели.
2. Осигуряване на специализирана и своєвременна информация на учениците и родителите им относно възможностите за обучение за постигане на успешна професионална и житейска реализация.
3. Развитие на умения у учениците за самостоятелно и информирано вземане на решения за избор на училище, профилирано обучение или професионално образование.
4. Обхващане на учениците, превенция на отпадането, постигане на разбирането, че по-доброто образование предопределя повече възможности за по-висок социален статус.

III. Задачи, подчинени на целите:

1. Подпомагане на учениците в процеса на осмисляне какви качества на личността и умения са необходими за дадената професия, какво изисква професията от този, който я упражнява.
2. Провеждане на занятия и дейности, свързани с опознаване на различни професии.
3. Формиране на понятия и представи за кариера, кариерно развитие, управление на кариерата.
4. Формиране на ключови преносими умения за: учене и организация на времето; ефективно междуличностно взаимодействие; проучване на възможности; боравене с информация; критично мислене; познаване и използване на модели за вземане на решение.

IV. Организационни форми за провеждане на кариерното ориентиране:

1. Обучение, индивидуални и групови консултации, групови дискусии, викторини, състезания, кръгли маси консултации и дейности по интереси в условията на целодневна организация на учебния ден.
2. Информирание, мотивиране, консултиране на родителската общност относно възможностите за обучение на децата им (при избора на училище) и придобиване на по-висока степен на образование (напр. Консултации и тренинги в „училище за

родители“/“академия за родители“).

3. Работа по проекти.
4. Индивидуално и групово информиране и консултиране с кариерен консултант.
5. Работата по програми за кариерно ориентиране.

V. Място на провеждане:

1. Час на класа.
2. Часовете за допълнителна и разширена подготовка.
3. Процеса на изучаването на отделни учебни предмети.
4. Извънкласни и училищни дейности (клуб кариера; училищни форуми; учебно-тренировъчни фирми; ателиета, работа по проекти и др.).
5. Консултации и дейности по интереси в условията на целодневна организация на учебния ден.
6. Индивидуално и групово информиране и консултиране на ученици.
7. Информирание, мотивиране, консултиране на родителската общност относно възможностите за обучение на децата им (при избора на училище) и придобиване на висока степен на образование (напр. консултации и тренинги в „Училище за родители“/“Академия за родители“).
8. Работа по проекти.
9. Работата по програми за кариерно ориентиране и др.

VI. Време за провеждане: всяка от темите може да изисква различен брой учебни или астрономически часа за нейното реализиране, което се определя от задачите, които трябва да бъдат постигнати, организационната форма за нейното провеждане и възрастта на учениците.

VII. Съдържание на кариерното ориентиране в училището

В Програмата за кариерно ориентиране на учениците са дефинирани четири тематични модула, които включват определени теми за всеки етап:

1. Осъзнаване на възможностите
2. Самоосъзнаване
3. Учене за вземане на решение
4. Учене за осъществяване на преход

В посочените модули са обобщени основните компетентности, които дейностите по кариерно ориентиране в училище целят да изграждат в учениците, като ги подпомагат в овладяването на знания и формирането на умения за вземане на информирани решения относно образование, професионална подготовка и възможности за професионална реализация и кариерно развитие след завършване на училище.

Темите от отделните ядра отчитат спецификата на различните етапи на образование, а също и различния характер на училищната подготовка. Спецификата на темите, методите и организационните форми са съобразени с възрастовите особености на учениците и с учебното съдържание по отделните учебни предмети. Разпределението на темите по учебни срокове отчита различното натоварване на учениците в рамките на учебната година.

С нарастване на възрастта на учениците постепенно намалява относителният дял на темите,

свързани с осъзнаване на възможностите за сметка на нарастване на относителния дял на темите, свързани с формиране на умения за вземане на решения и подготовка за преход към пазара на труда.

VIII. Организация на изпълнението на Програмата

1. Сформиране на Екип за изпълнение на Програмата в състав: (определя се на заседание на педагогическия съвет): заместник директор УД, /педагогически съветник, класни ръководители, ресурсен учител, кариерен консултант.

Отг: Директор

Срок: м.октомври

2. Изготвяне на календар на дейностите по кариерно ориентиране (приема се от педагогическия съвет на училището, съгласува се с обществения съвет).

Отг: Председател на Екипа за

Изпълнение на Програмата

Срок: м.ноември

3. Обучение на класните ръководители за начините на управление на кариерните процеси и методите за управление на процеса за кариерно ориентиране.

Отг: Педагогически съветник

Срок: м.ноември

IX. ТЕМИ ПО КЛАСОВЕ

➤ ☐ **Теми по кариерно ориентиране за VIII и IX клас:**

Препоръчителни теми:

- ☐ Пътешествам в света на професиите
- ☐ Светът на професиите. Кои професии са „най-...“
- ☐ Професиите имат история
- ☐ Професиите около мен

Допълнителни теми:

- ☐ Опознавам себе си
- ☐ Аз искам да стана...

Отг: Педагогически съветник

и класни ръководители

Срок: цялата уч. година

➤ **Теми по кариерно ориентиране за X и XI клас:**

Препоръчителни теми:

- ☐ Професията – случайност или избор
- ☐ И професиите имат семейство
- ☐ Изследвам света на труда
- ☐ Искам да стана...

Допълнителни теми:

- ☐ Искам. Мога. Трябва.
- ☐ Организиран съм и интересите ми ме водят....

Отг: Педагогически съветник

и класни ръководители
Срок: цялата уч. година

☐ **Теми по кариерно ориентиране за XII клас:**

Препоръчителни теми:

- ☐ Уравнението на успеха
- ☐ За да съм ориентиран, трябва да съм информиран
- ☐ Моите интереси и способности ме водят към избора
- ☐ Всеки има силни страни

Допълнителни теми:

- ☐ Изследвам моите професионални интереси, способности и предпочитания
- ☐ Как взимам решения
- ☐ На кръстопът
- ☐ Посоката е ясна

Отг: Педагогически съветник
и класни ръководители
Срок: цялата уч. година

Х. Дейностите по кариерно ориентиране по етапи и степени на образование и видове подготовка, както и за ученици със СОП

Цели на кариерното ориентиране	Задачи, подчинени на целите	Очаквани резултати	Методически насоки за осъществяване на дейностите
1	2	3	4
1. Подпомагане на учениците при професионалното им самоопределяне, професионалният им избор и развитието на кариерни умения въз основа на консултирано вземане на информирано решение от страна на ученика за неговото професионално развитие. 2. Затвърждаване на професионалното образование като привлекателна възможност за обучение. 3. Подпомагане на връзката образование - пазар на труда. 4. Подпомагане реализацията на завършващите чрез подкрепа за придобиване на ключови умения. 5. Намаляване на преждевременно напусналите училище с ниско образователно и квалификационно равнище. 6. Подготовка на учениците за реализация на пазара на труда	1. Изграждане на умения за кариерно планиране, ценностни избори и съобразяване с актуалната ситуация на пазара на труда; формиране на разбиране за взаимовръзката между професиите и необходимост от преносими, широко приложими умения. 2. Обединяване на избора на професия с избора на възможности за образование, обучение и заетост. 3. Насърчаване на придобиването на практически опит и умения, които да осигурят пригодност и адекватност към изискванията на работодателите. 4. Информирание и консултиране за възможностите за придобиване на професионална квалификация.	1. Придобити умения за кариерно планиране и себerealизация чрез разбиране на значението на информиран избор; осъзнаване на влиянието на различните фактори за професионален избор; Придобит образователен избор; Придобити умения за вземане на решения, планиране и заетост; адекватна самооценка на съответствие интереси – способности – професионално самоопределение. 2. Познание за съществуващи и нововъзникващи професии; необходимими компетентности за овладяването и успешното им изпълнение. 3. Формулирани ясни ценности, лични приоритети и визия за развитие (краткосрочни и дългосрочните цели). 4. Създаден кариерен план за лично професионално бъдеще.	1. Посещения на работни места; запознаване с ежедневието на работното място, стажове, лятна работа, доброволчество. 2. Конкурси и състезания по зададени конкретни практически казуси; симулационни и ролеви игри. 3. Учебни фирми и други форми на ученическо предприемачество. 4. Проектно-базирано учене. 5. Фестивал на професиите; ден на ученическото самоуправление и на отворените врати.

Цели на кариерното ориентиране	Задачи, подчинени на целите	Очаквани резултати	Методически насоки за осъществяване на дейностите
1	2	3	4
и/или за продължаване на образованието във висше училище.	5. Насочване към гъвкави пътеки за реинтеграция на отпадналите.		
Специфика на процеса на кариерно ориентиране на ученици със специални образователни потребности			
1. Целите на кариерно ориентиране на ученици със СОП са идентични с разписаните за съответните образователни степени, тъй като те са част от класа и за тях работата по Програмата е свързана с тяхната интеграция и приобщаване. 2. На всеки образователен етап в контекста на дейностите по кариерно ориентиране, независимо от образователната степен и възрастовите особености на учениците със СОП, приоритет се дава на теми, развиващи увереността в собствените способности и личностни активи.	1. Когато кариерното ориентиране се реализира индивидуално, задачите се адаптират към ученика със СОП и се конкретизират. 2. За учениците от начален етап най-важната задача е умението да общуват и да опознават света около себе си. 3. За учениците от прогимназиалния етап, за които академичните постижения не са част от индивидуалния профил за развитие, кариерното ориентиране е насочено към развитие на специфични умения и способности, с цел бъдеща възможност за заетост или за развитие на компетентности. 4. За учениците от гимназиалния етап най-важно е информирането за реалните възможности за професионална реализация, чрез обучение за явяване на интервю за работа или стаж, като по време	1. Придобити умения за кариерно планиране и себerealизация: разбиране на значението на информирания избор; осъзнаване на влиянието на различните фактори за професионален и образователен избор; придобити умения за вземане на решения, планиране и заетост; адекватна самооценка на съответствие интереси – способности – професионално самоопределение.	1. Използват се специални (адаптирани или специфични) организационни форми и методи, необходими технически средства, материали, дидактически специализиран софтуер и т.н. в зависимост от конкретните потребности на учениците. • 2. Прилага се подходящ подход, включително използване на ясен език, точни инструкции, стриктен график, форми, методи и средства, насочени към стимулиране на автентичната самоизява и творческо себепроявяване – например чрез кукли, пластилин, рисунки, асоциации, игри, разказ за любими хора, дейности и преживявания, които са важни за учениците с цел да се осигури сигурност, да ги предразположи към себепроява,

Цели на кариерното ориентиране 1	Задачи, подчинени на целите 2	Очаквани резултати 3	Методически насоки за осъществяване на дейностите 4
	на учебните практики ученикът се запознава с условията и изискванията на работното място.		да стимулира активността и инициативността им. 4. Проследяването на лични жизнени истории и разкази за хора с успешни кариери (на известни личности или на близки, роднини, познати). 5. Съобразно функционалните и когнитивните възможности: 5.1. участие в групови проекти и задачи (например: участие в празници, карнавали и ролеви игри; посещения на различни фирми и организации; обсъждане на добри практики и примери; творчески проекти и т.н. 5.2. възлагане на самостоятелни задачи (например: проучване на информация, установяване на контакти, подготовка на презентации). 6. За ученици със СОП формирането на различни умения може да се случва през любима игра, дейност, умение, интерес, като в зависимост от нивото на развитие на

Цели на кариерното ориентиране	Задачи, подчинени на целите	Очаквани резултати	Методически насоки за осъществяване на дейностите
1	2	3	4
			учениците могат да се включат елементи от общообразователните дисциплини. (Всички дейности на кариерното ориентиране (изследване на възможните професии, информирани за подходящи професии и изискванията на работодателите към тях, създаване на индивидуален кариерен план и др.) се изпълняват съобразно заложеното в Програмата).

Настоящата Програма за кариерно ориентиране е приета с Решение №, взето с Протокол № 1 / 14.09.2021 г. от заседание на Педагогическия съвет и е утвърдена със Заповед № 105 / 14.09.2021 г. на директора на училището.

Внимание: Програмата за кариерно ориентиране е отворена и се допълва и развива от училището и неговата общност, така че да отразява спецификата на профила, натрупания опит, традициите и възможностите в конкретния образователен и социален контекст.